

Inuussutissarsiutigiginagu aalisarsinnaaneq piniarsinnaanerlu aatsaat ukiut pingasut Kalaallit Nunaanni najugaqareersimagaanni pisinnaatitaaffinngornissaa siunertaralugu Naalakkersuisut UKA14-mut Aalisarnej pillugu inatsisartut inatsisaat nr. 18, 31. oktober 1996-imeersup kiisalu Piniarneq aallaaniarnerlu pillugit Inatsisartut inatsisaat nr. 12, 29. oktober 1999-imeersup allanngortinnissaannut siunnersuusioqqullugit peqquneqarnissaannik Inatsisartut aalajangiiffigisassaattut siunnersuut.

(Inatsisartunut ilaasortaq Lars Mathæussen, Siumut)

Akissuteqaat

(Aalisarnermut, Piniarnermut Nunalerinermullu Naalakkersuisoq)

Siullermeerneqarnera

Inunnut aalisartartunut/imaluunniit piniartartunut aallaaniartartunullu piumasaqaatit nutartertarnissaat ingerlatsinermi ileqqorissaarnerusoq pillugu siunnersuuteqartup naliliinera Naalakkersuisut isumaqatigaat. Taamaattumik isumassarsiatsialaavoq sunngiffimmi aallaaniarnissamut allagartamik pissarsisarnerup ataatsimut inatsisitigut qanoq ilusilersugaanerata nalilersornissaanut nammineq suliniuteqarnej, taamaaliornikkut nungusaataangitsumik, isumannaallisaaneq Kalaallilu Nunaanni aalisarnermut piniarnermullu kiisalu aallaaniarnermut tunngasunik ilisimasanut naleqqussarluarsinnaaqqullugu.

Aalisarnermi piniarnermilu nungusaataangitsumik piniarneq pillugu apeqqummut isumaga tassaavoq inatsisini nalunaarutinilu atuutereersuni uumasut amerlassusaasa pisassiisarnerit aqcutigalugit qularnaarnissaannut periarfissaqartoq, i) piniatigiinni ilaasut piniarnermik allagartai atorlugit, ii) piniakkat ammaanneqarneranni ullormullu uumasut pisarineqarsinnaasut amerlassusilerneratigut kiisalu iii) piniarnermi piffissalersuinikkut.

Aalisarnej eqqarsaatigalugu aalisagaqassutsip qularnaarnissaanut periarfissaavoq piffissamik aamma pisarisinnaasanik killilersuinikkut inatsisit atuuttut aqcutigalugit.

Inuit sunngiffimmi aallaaniarsinnaasut sunngiffimmilu aalisarsinnaasut amerlassusaasa inatsisunik allannguinikkut killilersornissaannut pisariaqartitsineq kiisalu sunik aalisarsinnaatitaaneri/piniarsinnaatitaaneri misissorneqartariaqarpoq siunnersuuteqartup nungusaataangitsumik piniarnermilu isumannaallisaaneq eqqarsaatigalugit kissaataanut naapertuunnersut nalilersorniarlugit.

Paasinninnera malillugu Piniarneq aallaaniarnerlu inatsisip allanngortinnissaa pisariaqarpoq aalisarnermulli inatsisip allanngortinnissaa pisariaqarani, tassami piniarneq aallaaniarnerlu pillugit Inatsisartut inatsisaat nr. 12, 29. oktober 1999-imeersumi § 5-imi piniagassanut killilersukkanut sunngiffimmini pinialuttartunit Kalaallilu Nunaannut nooqqammersunit piniarneqarnissaat ukiunik marluinnaagallartunik killilersugaareerpoq (tuttut, umimmaat, qilalukkat qaortat qernertallu). § 5-imi ima allaqqavoq, "*Sunngiffimmi piniarnermut aallaaniarnermullu akuersissutit*

piniakkanut killilersukkanut inunnut Kalaallit Nunaanni najugalittut inuit nalunaarsorsimaffiannut nalunaarneqarsimasunut qinnuteqarnikkut tunniunneqarsinnaapput, qinnuteqarfissaq sioqqullugu Kalaallit Nunaanni najugalittut ukiuni qaangiuttuni marlunni nalunaarsorneqareersimasunut."

Aamma Aalisarnej pillugu Inatsisartut inatsisaanni nr. 18-imi 31. oktober 1996-imeersumi killilersuineq taama ittoq pioreerpoq, tassani peqqutaalluni inuussutissarsiutiginagu aalisarnej aamma inuussutissarsiutiginagu piniarnej aallaaniartarnerlu pillugit aalajangersakkat imminnut ataqatigiinnissaat pisariaqarmat.

Taamaattoq ilanngunneqassaaq Naalakkersuisut malittarisassaq taanna eqqarsaatigalugu kiisalu maajip aallaqqaataatinagu piunasaqaat ukiuni qulini kingullerni immikkut akuersissummik tunniussisarsimmata.

Aalisarnej eqqarsaatigissagaanni imaappoq, sunngiffimmi aalisartartut killilersugaanerat tunngavigalugu ajornartorsiutaasutut isigineqanngisaannarmat. Taamatut isumaqarnerup kinguneraa inuit taakku pisaat eqqarsaatigalugit kisitsisinik nalunaarsukkanik peqannginnera.

Kalaallit Nunaanni malittarisassat nunani allani malittarisassanut atuuttunut siunnersuuteqartoq aamma assersuussivoq. Siornatigut assersuutigalugu piniarnermut allagartamik qinnuteqartoq piniarnermik misilitseqqaarluni pissarsisinnaanera misissorneqarsimavoq. Allaffissornikkut nakkutilliinikkullu akisussasoq tamanna nalilerneqarpoq. Aalajangernissamut tunngaveqarniarnermi isumaga naapertorlugu Kalaallit Nunaanni pissutsit nunani allani tamatumani inatsiseqartitsinerit pillugit assersuussisunik misissueqqissaartoqartariaqarpoq.

Siuliani oqaaseqaatikka tunngavigalugit siunnersuuteqartup siunnersuutaani piniarnermut aallaaniarnermullu tunngasut akuersaartumik Inatsisartunut suliassanngortippakka, sunngiffimmilu aalisarsinnaanermut tunngasortaa allanngortittariaqarsorinagu.

Taamatut oqaaseqaasertalugu siunnersuutip akuerineqarnissaa Naalakkersuisunit inassutigineqarpoq.